

Folketingets Kommunaludvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail vfm@vfm.dk

NNM/ J.nr. 2008-9750

Dato:09-01-2009

Under henvisning til Folketingets Kommunaludvalgs brev af 11. december 2008 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 44 (KOU Alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lene Hansen (S).

Spørgsmål nr. 44:

"Vil ministeren indhente oplysninger fra Spanien, Ungarn og Østrig om hvordan disse lande - der har tiltrådt FN's handicapkonvention - har tilrettelagt stemmeafgivningen ved parlamentsvalg for personer med handicap, herunder indhente oplysning om, hvorvidt der skal være en myndighedsperson til stede ved stemmeafgivningen, når f.eks. en synshandicappet sammen med sin hjælper afgiver sin stemme samt indhente oplysning om landenes foreløbige erfaringer med disse ordninger?"

Svar:

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Velfærdsministeriet anmodet Udenrigsministeriet om at bistå med indhentelse af oplysninger via de danske repræsentationer i Wien, Budapest og Madrid. Ambassaderne er anmodet om at besvare følgende spørgsmål vedrørende de respektive lande:

- 1) Hvordan tilrettelægges stemmeafgivningen ved parlamentsvalg for personer med handicap?
- 2) I det tilfælde, at det tillades, at personer med handicap ydes hjælp til stemmeafgivningen af en personligt valgt hjælper, er der da noget krav om, at der skal være en myndighedsperson til stede samtidig, f.eks. for at modvirke valgtryk?
- 3) Hvad er i givet fald erfaringerne hermed?

Vedrørende tilrettelæggelsen af stemmeafgivningen i Spanien ved parlamentsvalg for personer med handicap har ambassaden i Madrid oplyst følgende for så vidt angår stemmeafgivningen på valgdagen:

"Ambassaden har indhentet nedenstående oplysninger fra det spanske Indenrigsministerium på de i instruktionen angivne spørgsmål:

1) Hvordan tilrettelægges stemmeafgivningen ved parlamentsvalg for personer med handicap?

Spansk lovgivning kræver, at alle valgsteder er tilgængelige for personer med begrænset mobilitet.

...

2) I det tilfælde, at det tillades, at personer med handicap ydes hjælp til stemmeafgivningen af en personligt valgt hjælper, er der da noget krav om, at der skal være en myndighedsperson til stede samtidig, f.eks. for at modvirke valgtryk?

Ifølge spansk lov kan en person med handicap vælge at lade sig ledsage ved valghandlingen af en person, som den pågældende har tillid til. Valget af ledsager er frit og kan således f.eks. være såvel et familiemedlem som en valgtilforordnet. Personen med handicap kan kun vælge en ledsager, og der er intet krav om, at der skal være en myndighedsperson tilstede.

Dette gælder også for personer med synshandicap. Personer med synshandicap kan alternativt vælge at anvende afstemning ved Brailles blindeskriftsystem.

3) Hvad er i givet fald erfaringerne hermed?

Ambassaden har talt med Indenrigsministeriet (Jose Miguel Piñaranda), som oplyser, at erfaringerne med de spanske regler generelt er positive. Man udsættes generelt ikke for kritik. Man arbejder løbende på at se på mulighederne for at facilitere stemmeafgivningen for personer med handicap."

Vedrørende tilrettelæggelsen af stemmeafgivningen i Ungarn ved parlamentsvalg for personer med handicap har ambassaden i Budapest oplyst følgende:

"I besvarelse af ovenstående instruktion kan det oplyses, at ambassaden har haft møde med den herværende valgkommission, repræsenteret ved chefen for juridisk afdeling, Dr. Tamás Mucsi – følgende fremkom:
Ungarsk lovgivning tillader anvendelsen af personlig udpeget hjælper ved stemmeafgivelse. Alternativt kan der beskikkes to valgtilforordnede – repræsenterende forskellige politiske partier – til at assistere den handicappede ved valghandlingen.

For at imødekomme svært fysisk handicappede eller alvorligt syge, der ikke kan transporteres til valgstedet, er der oprettet mobileenheder bemandet med to valgtilforordnede.

Med henblik på at forbedre blindes mulighed for hemmelig stemmeafgivning er der p.t. overvejelse om at fremstille stemmesedler med blindeskrift. I givet fald vil dette indebære en ændring af valgloven, hvilket kræver en parlamentsvedtagelse med to tredjedels flertal.

Valgkommissionen har kun positive erfaringer med de to foranstaltninger. Der har således ikke været rejst sager, hvor der er stillet spørgsmålstejn ved handicappedes adgang til stemmeafgivning eller selve handlingen.”

Vedrørende tilrettelæggelsen af stemmeafgivningen i Østrig ved parlamentsvalg for personer med handicap har ambassaden i Wien oplyst følgende:

”I den pr. d.d. gældende formulering (ambassadens uofficielle oversættelse) bestemmer den østrigske lov om valg til Nationalrådet (Nationalrats-Wahlordnung 1992):

”§ 66. (1) Valgretten skal udøves personligt; til blinde eller svært synshandicappede vælgere skal valgmyndigheden stille stemmeseddelskabeloner til rådighed som hjælpemiddel til at udøve den selvstændige stemmeafgivning. Fysisk eller psykisk handicappede vælgere har ret til at lade sig føre og bistå ved valgbehandlingen af en person, som de selv kan udvælge og som de skal bekræfte over for valglederen. Bortset fra disse tilfælde må stemmeboksen kun betrædes af en person ad gangen.

(2) Som fysisk eller psykisk handicappet betragtes personer, af hvilke det ikke kan forventes, at de uden fremmed hjælp kan udfylde stemmesedlen.

(3) I tvivlstilfælde træffer valgmyndigheden afgørelse om, hvorvidt betingelserne for anvendelse af en ledsager er opfyldt. Om ethvert tilfælde af stemmeafgivning med hjælp af en ledsager skal gøres et notat.

(4) Den, der urigtigt udgiver sig for blind, svært synshandicappet eller invalid, begår en forvaltningsforseelse og pålægges af lokalforvaltningen en bøde på indtil 218 euro, i tilfælde af uinddrivelighed i stedet en frihedsstraf på indtil to uger.”

Bestemmelsen om stemmeafgivning med en selvvalgt ledsager – uden tilstedeværelse af en myndighedsperson – har rødder langt tilbage i tiden. Fx anføres det i den tilsvarende lov fra 1923, at ”blinde og skrøbelige kan lade sig føre af en ledsager og lade denne stemme for sig”.

Om de i stk. 1 nævnte stemmeseddelskabeloner, hvis udseende bedst forklares af vedhæftede foto, gælder, at de har til hensigt at begrænse blinde og svagtseendes behov for ledsagerhjælp til stemmeafgivningen. Brug af

skabelonen udelukker dog ikke den blinde eller svagtseende fra at benytte sig af hjælp efter 2. led af stk. 1, såfremt han ønsker det.

Skabelonerne har været i brug som en serviceforanstaltning siden 1992 og blev lovfæstet i 1997. Skabelonen er af karton, dobbelt så stor som stemmesedlen, men foldet, således at den kan lægges om stemmesedlen som et omslag. Øverste højre hjørne er skåret af, således at vælgeren kan føle sig frem til, at skabelonen og dermed stemmesedlen vender rigtigt. I kartonen er udstanset huller dér, hvor vælgeren har mulighed for at markere sin stemmeafgivelse. Gennem blindeorganisationer og medier informeres forud for valget om partiers og kandidaters pladser på stemmesedlen, således at den blinde ved valghandlingen kan tælle sig frem til, hvor han vil angive sin stemme. Også valglederen kan give information om stemmesedlens indhold. Når den blinde har afleveret sin stemmeseddel, afleveres og kasseres skabelonen.

Skabelonerne er blevet til i samarbejde med blindeorganisationerne og efter talrige forsøg. Man har bevidst fravalgt brug af punktskrift. Forsøgene forud for lovfæstelsen viste, at blinde og svagtseende – modsat seende – normalt uden større vanskelighed kan finde rundt på skabelonen og dermed stemmesedlen.”

Karen Jespersen

/ Nicoline Nyholm Miller

Bilag vedlagt:

Stemmeseddelskabelon fra Østrig